

תקציר: מדוע לא התפתחה תיאוריה פסיכואנליטית חדשה מאז פסיכולוגיית

העצמי?

ד"ר ענר גוברין

התוכנית לפרשנות, אונ' בר-אילן, מכון ת"א לפסיכואנליזה בת זמננו

פסיכולוג קליני, מרכז מסלול דוקטורט למטפלים: "פסיכואנליזה ופרשנות" בתוכנית לפרשנות ותרבות באוניברסיטת בר אילן וחבר במכון ת"א לפסיכואנליזה בת זמננו.

בחמש עשרה השנים האחרונות, עם החלשות הפוזיטיביזם בפסיכואנליזה, הופיעה פרדיגמה פוסטמודרנית חדשה. אחת מהמשמעויות החשובות ביותר של פרדיגמה זו (שלעיתים מכונה אינטרסובייקטיביות, קונסטרוקטיביזם חברתי, או פסיכולוגיה של שני אנשים) היא ניסיונותיה לדחות ערכים כמו ידע אובייקטיבי, אמת והתאמה למציאות, ולעודד אנליטיקנים להכיל אי – ידיעה.

בהרצאה תואר תפיסה פוסטמודרנית זו כמי שאחראית להתדלדלות של הפסיכואנליזה בשנים האחרונות: בהעדר אנליטיקנים המנסים "לדעת את האמת" אין לפסיכואנליזה אפשרות ליצור אסכולות פסיכואנליטיות חדשות, כלומר תיאורים מקוריים ומקיפים על נפש האדם, הכוללים ז'רגון פסיכואנליטי עשיר ויצירתי. פסיכולוגיית העצמי היתה האסכולה הפסיכואנליטית המודרנית האחרונה שסיפקה מפה עשירה, קוהרנטית ואחידה של נפש האדם.

ההוגים של האסכולות הפסיכואנליטיות (פרויד, קליין, ביון, ויניקוט, מאהלר, קוהוט ואחרים) לא היו פוסטמודרניים. הם הגו את התיאוריה משום שהאמינו בקיומה של אמת אובייקטיבית, מציאות אונטולוגית עצמאית שאותה ניתן לדעת.

לאחר תיאור התנאים להיווצרותן של האסכולות הפסיכואנליטיות אנסה להציע פתרון שעשוי לעזור לאנליטיקאים ליצור אסכולות חדשות מבלי לאבד את התובנות הפילוסופיות החשובות של הפוסטמודרניזם.

איגוד ישראלי לפסיכותרפיה

